

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Kateřiny Lubinové Koncepty mateřství a otcovství ve vybraných románech Petry Soukupové

katedra genderových studií, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

Diplomová práce Kateřiny Lubinové zpracovává témata mateřství a otcovství v románech spisovatelky Petry Soukupové, přičemž autorka v úvodu práce slibuje komparaci pojetí těchto konceptů v jednotlivých knihách. Téma je vhodně zvolené a v rámci požadavků na magisterskou diplomovou práci realizovatelné, nicméně výsledný text vykazuje několik zásadních nedostatků, které nyní rozvedu.

Práce je především nekonzistentní jak v argumentaci, tak ve způsobu strukturování textu a nakonec i stylistiky. Samotný fakt, že diplomantka způsobem psaní „rozbíjí“ tradiční strukturu akademického textu tím, že s analýzou v podstatě začíná už od úvodní kapitoly, by byl v podstatě osvěžující, nicméně autorce se nedaří tuto (ať už záměrně či nezáměrně) nastavenou strukturu udržet. Poněkud nešťastně začíná představením příběhů zvolených knih, které je navíc velmi nepřehledné a samotné narativy spíše zatemňuje.

Autorce se nedaří způsobem stavění argumentace zvolených autorů a autorek vytvářet jasné analytické rámce. Navíc trochu neobratně žongluje s formulováním jednotlivých analytických kategorií, které pak snadno zaměňuje a výsledek práce tím znehodnocuje, respektive znesnadňuje následovat její argumentační linii. Není tudíž jasné, jaké zvolila analytické nástroje, její práce tím pádem na některých místech působí spíše jako intuitivní a výrazně eklektická.

Jiné části práce jsou naopak překvapivě konzistentní a plynulé, například (opět poněkud nevhodně nazvaná) podkapitola 2.4 Ať hodí kamenem, kdo je bez viny či následující podkapitola o bezdětnosti a dětnosti.

Autorka na některá místa textu nevhodně vkládá svá stanoviska a postoje, které nepodepírá argumenty, ale cyklí se v dichotomii souhlasím/nesouhlasím (např. na stranách 20 a 25). Text tak místy působí jako filipika s cílem aktivizovat muže jako otce. Autorka v už tak nejasně vymezených konceptech otcovství a mateřství (mimořádně se zcela vyhýbá konceptu rodičovství) dále zabředává do jejich dělení na biologické a sociální, které její argumentaci dále rozměšuje.

V některých částech textu se projevuje nepochopení či zásadní zjednodušení použitých teorií, například Nancy Chodorow, jejíž práci autorka omezila na prozaické (a navíc opakované) tvrzení, že o dítě se mají oba rodiče starat stejnou měrou.

V kapitole o tzv. vzdorném čtení jako metodě, kterou autorka volí pro způsob analýzy textu, dochází k znejasnění a částečné záměně pozice autorka/vypravěčka a autorského záměru x interpretace čtenářstvem. Problematický je navíc samotný název kapitoly 2.7 Vypravěč/ka vs. čtenář/ka, čtení „jako žena“, vzdorné čtení. Diplomantka tak najednou mezi autorku a čtenářku vsunuje další figuru, kterou je vypravěč/ka. Opět – ani to by nebylo na škodu, kdyby

diplomantka v textu částečně nezaměňovala autorku s vypravěčkou a vypravěčku se čtenářkou. Z logiky argumentace vypadáva skutečnost, že autorka kromě „vzdorného čtení“ při analýze uplatňuje ještě „čtení jako žena“, což – z výše uvedených důvodů – jde proti samotnému smyslu volby autorky románů a románů samotných, které si čtenářku zjevně získaly svou diverzitou.

Uvědomuji si, že až do této chvíle musí posudek působit jako palební zóna, nyní bych proto chtěla uvést, co se dle mého názoru Kateřině Lubinové povedlo. Z celé práce nejlépe vychází její zacházení s konceptem „správné matky“ (kterou by navíc mohla podpořit řadou dalších zdrojů). V rámci analytické části bystře vyhodnocuje tento požadavek jako velmi problematický kulturní konstrukt, který je vybraným dílům společný. Pokud by se autorka tolik nesnažila bruslit mezi koncepty mateřství a otcovství, ale zvolila by například rodičovství, konstrukt „špatného“ rodičovství a „správného“ rodičovství, dovolím si tvrdit, že by nakonec k uvedeným cílům dospěla mnohem snáze.

Samotný závěr práce je spíše zklamáním. Diplomantka v něm namísto jasně formulovaných „odpovědí“, tedy výsledků své analýzy, dohledává další příklady z knih, a navíc se kvůli neopatrným formulacím dostává do pastí – znenadání například začíná psát o „kultu matky“.

Z celé diplomové práce je patrné, že autorce nechybí entuziasmus, oblíba uvedených literárních děl ani nadšení z rozplétání jednotlivých částí narativů ve spojení s nasbíranými poznatky a argumenty. Neupírám autorce schopnost pustit se do zvolené analýzy a dovést ji až do konce, ovšem z textu je patrné, že nakonec částečně sama sebe tímto zanícením umožila.

Na základě výše uvedeného navrhuji připustit práci k objahobě a hodnotit ji stupněm dobře až velmi dobře v souvislosti s průběhem obhajoby.

V Praze, 26. 9. 2016

Mgr. Iva Baslarová, Ph.D.